

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
B7A] — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
involață

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NBDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericască-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Zece mii de școli

Românul se naște deștept și moare prost. Adecă fără carte. Nu umblă la școală; pentru o miie și una de pricină. Și de multeori, s'o recunoaștem, are dreptate. — Recordul analfabetismului pe care îl deșinem în aceste părți de Europă civilizată este, oricum, deplin justificat și perfect explicabil.

Tot așa de limpede este însă și datoria de-a face maximul efort colectiv pentru a ne smulge din această rușine națională. De aceea trebuie privită cu patriotică admirație hotărârea luată de ministerul instrucțiunii, de-a creia pe loc ca la 3000 posturi de învățători și a face să răsară din pământ nu mai puțin de zece mii de noi școli locale. Este, pentru zilele noastre, un plan deosebit de eroic. Cu o condițiune, frește: să fie realizabil și să ducă la ținta urmărită.

Fiindcă împlinirea lui va întimpina, fără îndoială, greutăți mari. De ordin financiar mai întâi. Bugetul statului va cam scădea sub așa povară. Al comunelor e și mai sensibil. Iar a presăra țara cu temelii de clădiri pe care să le bată ploile și intemperiiile ani fără număr, e și păgubitor și demoralizator.

Să fim însă optimiști și să credem nestămutat în biruința marelui avânt constructor. Și să nu ne îndoim că vom avea și dascăli destui. Li avem doar de pe acuma. Așa de mulți, încât uneri avem impresia că pentru ei, de dragul diploma lor, se pune în mișcare tot acest formidabil aparat al învățării. Este însă prin această rezolvită problema luminării mulțimilor? Ba. În sidurile noi și reci mai trebuie ceva: suflet. Suflet nou! Trebuie puterea vivificantă a duhului creștin, care a început a fugi din școala noastră. Și lipsa căruia o trăsăază atât de îngrijorător tragică zădărnire și clătinare a întregii noastre așezări sociale. Trebuie înfrățită din nou, organic și sincer, școala cu Biserica. Numai așa va avea sufletul noilor generații pecetea unității și armoniei, creatoare indispensabilă pentru a opri procesul de disoluție generală în care ne găsim astăzi.

Iar asta nu se poate decât într-o singură formă: prin școala confesională! Iară și iară: trebuie să revenim neapărat la această formă de educație, singura sănătoasă și ducătoare la scop. Și care, pe deasupra, costă mult mai puțin. Fiindcă știe mobiliza și energii pe care statul nu le are. Cum se vede în Franța. Și cum constatăm cu bucurie în Belgia, care trăiește cu această școală. Și cum e ușor de înțeles și la noi. — Va fi înțeles totuși acest gând de cei chemași? Nu știm. Noi însă trebuie să ne facem datoria: să le aducem aminte. Și, prin toate forurile și cu toate puterile noastre, să strănim pentru realizare.

Cum? Luminându-ne eredității, acasă, pândrăca ei să oară acest lucru. Mobilizând organizațiile Agrarului. Aducând aminte parlamenturilor noastre datoria sa; etc. — Oricum, avem acum iarăși un moment prielnic să-l utilizăm!

... Ca toți să fie una

— Reflexii la calea întoarcerii rătăciților la lumina credinței —

de prof. DUMITRU NEDA

Puterea răului nu poate fi cuprinsă de minte omenească. Atâta doar că-l simțim tirania, și constatăm, consternați, că înregistrează multe, răsunătoare și durabile biruințe. Chiar și în sânul Bisericii, unde izbutește să samene, încă dela început, între altele, duhul zavisticii și, mai ales, al împărecherii. Deja la leagănul creștinismului ni-e dat să asistăm la neluțelegeri între Ierusalim și Antiohia, pauliniști și iudaizanți, universalști și particulariști. Cu vremea numărul nefastelor „eclesiologiae în eclesia” tot crește, prăpastiile între ele și Biserica Mamă se tot adâncesc, până la înstrăinare deplină și rupere definitivă. Nicolaiism, donatism, arianism, nestorianism, montanism, monoteletism, iconoclasim, fals ortodoxism, protestantism, modernism și ori cum s'ar mai numi (— numărul lor este leghion, cum observă, cu amară ironie și dispreț, necredinciosul Lhotzky —), fapt e că sunt, cu toatele, totatătea sfășieri a hainei lui Hristos, și răni mereu sângerânde pe trupul Miresel sale. Unele de mărime înspăimântătoare.

Față cu această operă de inveninare și distrugere a Celui rău și viclean, arma cea mai bună s'a dovedit a fi, în toată vremea, rugăciunea cu încredere, smerenie și statornicie. Lumina credinței și tăria voinței sunt daruri ale cerului. Și de aceste daruri se împărtășesc numai cei ce le cer cu insistență, ori au pe cineva care să le cerșiască. Sforțările pur naturale nu dau asemenea roade nici când.

Biserica însăși, mai mult ca oricine, a înțeles totdeauna să se roage, la altarele Domnului, pentru unirea tuturor. Sfinții au prins, cu toții, acest gest al Miresel Mântuitorului; și și-au însușit pe deplin ruga sf. German, patriarhul Constantinopolei: „Adu-ți aminte, (Pururea Fecloră) de creștini, robii tăi; ... unește bisericile”. Papii, tot în acest scop, concheamă săboare, lau măsuri de îndreptare, trimit misionari, jertfesc cu nemilmluita. Se roagă și îndeamnă pe toți cei buni să facă la fel. Papii cel de demult, și cel din urmă. Pomenim, dintre cei mai aproape de vremele noastre, pe Piu IX, care înzestrea cu indulgențe o rugăciune a păr. Șvaloff (ortodox Rus, convertit) pentru unirea, îndeosebi a Răsăritenilor, cu Roma; pe Leon XIII, care leagă de suflet tuturor celor buni acelaș lucru prin rândurile-i sărbătorești din Provida Matris, Adjutricem populii christiani, și Divinum illud munus, călcând în urmele lui Clemente XI, Inocențiu XII și Eugen IV și recomandând, în acest scop, recitarea, cât mai des, a rosariului. Piu X dă îndrumări în acelaș sens, aprobând gândul celor adunați în con-

gres la Velhrad; Benedict XV, formulează el însuși, și publică în 5 Maiu 1916, o rugăciune „pentru unirea creștinilor din Răsărit cu biserica Romei”; dorințele lui Piu XI se cunosc din Mortallum animos, și din tot ce a făcut și face în această direcție.

Octava de rugăciuni publice, în care tocmai ne aflăm, e și ea o verigă într-o înlanțuire veche și puternică. S'a început la Graymoor, în Statele Unite, la 1898, de către Paul Francisc, episcopalian convertit. Piu X îmbrățișează această mișcare cu toată căldura sufletului său; Benedict XV o încarcă de indulgențe; actualul urmaș al Vâihovnicului Petru la parte la ea personal, specificând intențiile pentru fiecare zi a ei, pe cum urmează: revenirea la staulul lui Petru, — unicul păstor —, și a „celorlalte oițe”, cari nu sunt încă aci, ori au fost scoase; întoarcerea bisericilor grecești și a celorlalte biserici disidente orientale, la vechea matcă; convertirea anglicanilor; a protestanților din Europa; apoi a celor din America; revenirea popoarelor slave la unitatea Bisericii; convertirea Evreilor, și, drept încheiere a ciclului început în 18 Ianuarie, de praznicul întoarcerii sf. Pavel, în 25 Ianuarie, s'au rânduit rugăciuni pentru intrarea tuturor păgânilor întru împărăția lui Hristos.

Sute de mii, și milioane, asaltează în aceste zile cerul, pentru înfăptuirea cât mai grabnică și mai desăvârșită a dorințelor înșirate mai sus. Și tare ni-e credința că cerul va da ascultare acestor rugăminți mai mult decât altor fel de încercări de a reface haina Răscumpărătorului, sfărțată de răutatea omenească. Ceeace, pentru Răsărit, n'a succes diplomației lui Mihail VII, Alexe III, Ioan III, Mihail Paleologul, împărați bizantini, și bunel-voințe a unui Gregoriu VII, Inocențiu III, Alexandru IV, Urban IV, și alți Pontifi Romani, va da Dumnezeu, să succedă rugăciunilor ce se fac acuma și în viitor: răsturnarea, la timp cunoscut Celui de sus, a păretelui despărțitor dintre frații de credință. Acelaș Părinte al luminilor, cu darul Fiului și împărtășirea sf. Spirit, va face ca revenirile la unitatea credinței, de acum înainte, să fie mai trainice ca în trecutul care cunoaște apostasia dela mărțurisirea de credință a Părinților dela Ferrara-Florența, și alte apostazii mai mărunte, individuale și de frânturi confesionale, naționale-locale.

Piedeci sunt multe în calea unirii bisericilor. Ce nu poate însă darul lui Dumnezeu? — Ca fii credincioși ai Bisericii și ascultători de capul ei văzut, Preafericitul Părinte dela Roma străbunilor, ne vom împlini o sfântă

datorie de conștiință, încadrându-ne în corul uriaș al celor ce înalță în aceste zile, în chip deosebit, rugii fierbinți către cel Preainalt, să asculte dorul Flului său și al nostru: Ca toți să fie una. — Fiii neamului nostru înaltea tuturora. Așa dorim, și așa să fie!

Ioana Antida Thouret în albul Sfinților. Actul sărbătoresc al canonizării fetei Ioana A. Thouret s'a săvârșit Duminică trecută, în basilica Vaticană. Prin aceasta catedrala Sfinților s'a îmbogățit cu un nou nume; cu cel al miresei lui Hristos, cunoscută și venerată ca eroina carității.

Noua Sfântă s'a născut la 27 Noembrie 1754 în Sancey le-Long, aproape de Besançon, în Franța. Răspunde chemării călugărești așa, că fuge noaptea din casa părintească, în mănăstire. Revoluția cea mare o surprinde între „Filcele Carității”, în Paris. Fugărită de aci, deodată cu celelalte călugărițe, se îndreaptă spre satul nașterii sale. Acolo deschide o școală primară, dar e pârșită de... conspirație împotriva Republicii, și caută să ia lumea în cap. Petrece o vreme în Elveția, la Einsiedeln; ca nu peste mult să se reîntoarcă în patrie, în pofida tuturor primejdiilor. Cu chin, cu vai, și după nenumărate șicanări, izbutește totuși să închirieze un mic apartament al unui hotel părăsit, și cu abia alte trei tovarășe împreună începe, în Besançon, noua congregație a „Surorilor de Caritate”. Grija acestui așezământ a martirizat-o apoi, până la sfârșitul zilelor sale, în August 1826, când această „creatură bună și frumoasă”, cum o caracterizează o Soră de călugărie, trece cu sufletul în împărăția luminii celei neînserate și a păcii netulburate.

Noul ordin înflințat de ea s'a răspândit repede, încă fiind ea în viață. Astăzi are case în Franța, Italia, Belgia, Elveția, Anglia, Insula Malta, Egipt și Siria, ostentându-se și jertfindu-se în slujba deaproapelui în nu mai puțin de 997 instituții educative-caritative din 582 eparhii. La solemnitățile canonizării au participat 4000 de flice întru Domnul ale Sfintei.

Tot catehizarea

— Considerații de metodă practică —

Între mijloacele ducătoare la scop în ce privește o bună catehizare, prinsesem, în rândul trecut, între altele, și istorioarele morale, și pildele.

Ceeace se afirmă despre istorioare și pilde se potrivește întocmai și la *asemănări*. Cu ajutorul acestora dogmele credinței — de altfel foarte abstracte — se infiltrează cu ușurință în mintea nedesvoltată încă a copiilor. Am citit despre un preot din Germania, că dând să-și compacteze manualul a lăsat, ca între folie tipărite să se compacteze și câte două foi de hârtie curată. Pe aceste apoi a scris cu mâna diferite povestiri, asemănări și proverbe în legătură cu materialul cuprins pe paginile catehismului din nemijlocită apropiere. L'a costat multă osteneală, în schimb însă avea un adevărat tezaur de înțelepciune, din care putea să împartă fără greutate și școlariilor, cari îl ascultau cu nespuse plăcere.

Un popor din vechime, — dacă nu mă înșel: Spartanii — și-au redactat textul legilor în poezie. Au constatat anume, că cetățenii mai ușor în minte legile versificate și astfel necontravenind prevederilor aceloră nu cad sub greutatea sancțiunilor. Poeziile peste tot le iubesc nu numai oamenii simpli, ci și învățații dobâ de carte. În chip special le sunt însă dragi copiilor. Memorizează bucuroși și fiecare vrea să declameze la examen. Catehetul se va folosi și de această aptitudine a elevilor. Va culege de unde va găsi adevăruri versificate, și-i va face pe copii să le memorizeze. Cel mai mărișori pot să învețe și *poezii* mai lungi, *religioase*. Trebuie să-i fim recunoscători și noi și generațiile viitoare poetului Petre Dulfu, care a avut fericita inspirație de a ne da în două volume ambele Testamente, prelucrate în poezie ușoară și captivantă. „Dumnezeu și Oamenii” și „Iesus Mântuitorul” sunt cărți, din cari se poate citi câte o parte paralel cu materialul ce se propune din Biblia copiilor și se pot da și poeziile spre memorizare. Obșnuind copiii la decla-

marea poeziilor religioase, în scurtă vreme vom avea și Agriști apși pentru a aranja câte o serbare.

Pe lângă fiecare școală în timpul mai nou se înfiripă câte o *biblioteca școlară*. Va trebui să fim cu ochii în patru în ce privește cărțile din aceste biblioteci, căci foarte ușor pot să intre în rândul lor și de acelea, cari jignesc simțământul religios. Două date rînte are aci catehetul. Deoparte să scarteze cărțile nepotrivite, iar de altă parte să găsească modalitatea de-a le augmenta cu scrieri religioase-morale, de cari — har Domnului — avem destule, și frumoase și ieftine. „Presă Bună” dela Iași, în privința aceasta, în chip special a binemeritat dela Biserica catolică din România.

Premierea elevilor cu cărți și iconițe încă e o cerință a pedagogiei moderne. Cassa Bisericii, cu toată nepriceperea și eventualele proteste ale curatorilor, trebuie să fie deschisă spre acest scop. Cel bun prin premii se simte onorați, iar în sufletul celor mai leneși se naște o hotărîre dărză de-a fi cel puțin în viitor în șirul celor premiați.

Una dintre sugestiile congresului ținut de „Agru” mai dăunăzi la Dej: *Invățători catolici în sate catolice!* Numai așa se poate nădăjdui bunăînțelegere între catehet și dascăl. Când religia învățătorului diferă de a preotului, de multeori se întâmplă minunea dela Mănăstirea Argeșului: „ce se zidea ziua, noaptea se surpa”; ce clădește unul, dărîmă celalalt. —

Mărturisirea și Cuminecarea la Crăciun și la Paști e ca și un corolar al instrucțiunii și creșterii bune. Aceste două sfinte Taine au o covârșitoare influință asupra purtării bune a copiilor. De multeori se poate constata din mărturisirea lor, că răutatea adevărată a întrecut etatea și că uneori abia rășăriși au lipsă de frâne. Prin frânele pocăinții se opresc pornirile rele, se ucide șarpele încă mic și se desrădăcinează vîrșile. —

Mijlocul cel mai potrivit de capacitate a părinților, cari nu-și trimit copiii la școală, — o mare pledecă a catehizării, — rămîne pentru totdeauna *predica*. E bine să o facă la fiecare început de an școlar cu toată căldura

Foiața „Unirii”

Gandele

Trei candelă în lumină
— Cum destramă norii grei —
Fac viața tot senină
Până la sfârșitul ei!...

Cea de 'ntâie e credința.
E ca și-un pământ mănos:
Ea 'ncolțește umilința
Și 'ntr'un suflet păcătos!

E nădejdea cea de-a doua.
E ca spa din pământ,
Ori — în secetă — ca roaua:
Este 'n suflet nutremânt!

Iar a treia e iubirea.
E ca soarele-auriu:
Ea rodește fericirea
Sufletului celui viu!...

Minunate trei candelă!
Doamnel umilit cer eu:
Să susțină numai ele
Viața sufletului meu!!!...

Pr. Aurel Papiu

Mici studii istorice

Sub acest titlu, publică în foașoara „Telegrafului Român”, N-le 78/9 din 1933 și 1 din 1934 din Sibiu, d. G. Bogdan-Duică o serie de observații-răfueli împotriva trecutului nostru cultural și bisericesc.

1. După ce enumără conversiunile dintre 1800 și 1840, potrivit relatărilor Șematismului din Blaj pe anul 1842, D-Sa spune: „Ne jefuia, an de an, tâlharul fanatismului catolic”. Ca și când s'ar putea întemeia, nu așezăminte dumnezeiești ca Biserica noastră creștină catolică, ci o societate omenească, oricare, pe răscolliri de patimi trecătoare, iar nu pe adevăr! Dar ce și-e cu „fanatismul” confesional! Pe D-Sa îl doare de cele câteva conversiuni dela 1800 și n'are nimic de zis de cuceririle sectelor nouă: baptiști, inochentști, milenști, studenți în Biblie, adventiști, Sămbătarul, nazarenii etc. După relatările unor ziare numai baptiști sunt peste 20.000 bine organizați într'un singur oraș: la București. Dar, poate aceștia sunt mai buni Români decât alde Inochentie Micu Klein, S. Micu, Gh. Șincai, P. Maior, T. Cipariu, I. M. Moldovanu și Aug. Bunea? Nu-i așa, d-le profesor?

2. Fiind vorba de A. Bunea, D-Sa ține să-l combată pentru cunoscuta sa teorie (deși nu reprezenta el singur acea teorie), că la Bălgrad (Alba-Iulia) ar fi existat, pe vremuri

o simplă episcopie, nu o mitropolie, în sensul dreptului canonic. D-Sa aduce foarte concludente dovezi „oficiale” din Șematismul amintit dela 1842. Dacă e vorba de „concepția oficială” a Bisericii noastre cu privire la această chestiune, apoi putem lămurii, că însuși Atanasie, făuritorul Unirii (d. G. B. D. îl numește „desertor”) s'a considerat „mitropolit”, iar după el și alți episcopi ai Blajului aveau aceeași concepție. „Arhieraticon”-ul tipărit de G. GRIGORIE MAERU, vlădica Făgărașului la 1777 e „în sfânta Mitropolie în Blaj”. Chiar „Biblia” *odiosului* I. Bob din 1795 s'a tipărit în Blaj „la Mitropolie”.

3. Dl G. B. D. nu poate să ierte episcopului Iosif Pop Sălăjanul și comisiei numite de dânsul în frunte cu Ioan Vancea, atunci canonic la Oradea, că în schimbul manuscriselor lui Micu și Șincai ei încercau să obțină o modestă capelă pentru Românii uniți din București. D-Sa e de părerea de pomina a unui fost primar al capitalei noastre care a încercat să oprească zidirea și a actualei biserice unite din Strada Polonă 48, spunând arhiepiscopului care patrona această lucrare: „Prea Sfințite, Vă dau voie să zidiți în fiecare colț de stradă câte o biserică latină, dacă aveți cu ce; biserică unită, însă, nu!” Unii sunt mai răi decât Evreii, Musulmanii, francmasonii și toți sectarii la oaltă; ei nu sunt vrednici să trăiască; „Răstignește-ii”!

4. Ocupându-se de altă arhivă a confe-

sufletului. Să îndemne și prin convorbiri particulare, căci e păcat să-și fiină omul copilul departe de lumină, când are la îndemână învățători bine plătiți de stat din sudoarea feței lui și preoți, cari vreau să plinească porunca Domnului de-a frânge pâinea celor mici.

Dacă ar concurge toate aceste mijloace și altele, — ca d. ex. împărțirea gratuită de icoane sfinte, cărți religioase, medali și a. cu prilejul primei cuminecări, zic, dacă ar concurge într'un tot armonios, am putea privi senini și mulțumiți în fața oricărui control. Cu suflet liniștit am putea sta în fața conștiinței noastre, și mai ales în fața Aceluia, care ne-a constituit de urmași ai apostolilor, de învățători a celor mari și a celor mici și dela care așteptăm — când dangăt dulos de clopot va răspândi trista veste a morții noastre — mângăietoarele cuvinte: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău“.

pr. Iuliu Șurani

Un an de apostolie misionară în eparhia Clujului. Duhovnicul Seminarului nostru teologic din Cluj, pâr. Dr. Simion Chișiu ne trimite un raport sumar, (cum scrie Sf. Sa), asupra misiunilor populare ținute anul trecut în eparhia pâr. episcop Iuliu. Il redăm în cele de mai jos, cu bucuria și mângâierea ușor de înțeles. Relese adecă, din acest raport, că în răstimpul pomenit s'au ținut, în numita dieceză, misiuni populare în 39 parohii, cu multe mărturisiri și cuminecări, arătate în cifra din paranteze:

Sălciua de jos, la 10—13 Martie, prin pâr. C. Avram (560); *Cuzdioara*, la 24—26 Martie prin pâr. Aug. Boldor (541); *Lozna*, la 24—27 Martie, prin pâr. Ambr. Plăian (400); *Bârsdul mare*, la 24—27 Martie, prin pâr. St.

slunei „crudite“, d. G. B. D. reproduce cunoscutele plângeri ale lui T. Cipariu despre risipirea arhivelor și bibliotecilor din Blaj. Pe când, însă, marele nostru învățat atribuie această risipire unei serii întregi de cauze: strămutările scaunului nostru episcopesc; negrirea sau murdărirea actelor și documentelor; fatalitățile din 1848/9; nepăsarea generală etc.; — D-Sa subliniază (fiindcă așa-i vine la socotală!) exclusiv o cauză: subtragerile celor mai prețioase documente sau hoșia. Intre acești hoși de documente sunt și Gh. Șincal și P. Maior. Parcă asemenea păcate omenești s'ar fi întâmplat numai la Blaj, iar alte centre, în deosebi Sibiu care găzduiește proza D-Sale, ar avea arhive și biblioteci mai bogate și mai bine întreținute! „De ce vezi palul din ochiul fratelui tău, și de bârna din ochiul tău nu-ți dai seama?“ (Mt. VII, 3).

5. Dl G. B. D. e foarte insinuant când revine cu atâta stăruință, pe urmele lui Cipariu, asupra răcelii, ca să nu zicem înstrăinării ce ar fi existat între corifeii noștri Șincal și P. Maior. (Intre Șincal și Samuil Micu, se știe, au fost raporturi foarte amicale. Cel dintâlu nu numai că a colaborat cu al doilea, ci l-a făcut și un mișcător elogiul). Ca și când între învățați și artiști ar fi totdeauna raporturi de prietenie ideală! E de ajuns, dacă nu se ocărăsc și terfelesc unul pe altul; nu le cere nimeni declarații de dragoste și admirație reciprocă. Se întâmplă, însă, ca învățații să nu se poată suferi unul pe altul, nici când sunt cumnați și să se critice în note strănse, timp de 25 de ani, dela întâia ediție a istoriei literare a rudenei sale. Nu e așa, d-le G. B. D., colaborator al revistei „Viața Românească“?

Ion Căparu

Botha (700); *Cluj I. Catedrală*, la 24—26 Martie, prin pâr. prepozit Oct. Domide, numeroase mărturisiri și cuminecări; *Fildul de mijloc*, la 24—26 Martie, prin pâr. C. Avram (354); *Creaca*, la 25—27 Martie, prin pâr. V. Bălibanu (408); *Sângeorzul de Meseș*, la 24—26 Martie, prin pâr. I. Coste (450); *Ugruș*, la 25—27 Martie, prin pâr. L. Fetti, cu mai multe mărturisiri; *Gălășeni*, la 25—27 Martie, prin pâr. S. Chișiu (300); *Nasal*, la 31 Martie—2 Aprilie, prin pâr. C. Budu (641); *Iara*, la 31 Martie—3 Aprilie, prin pâr. C. Avram (568); *Cluj-Mănăștur II*, la 6—9 Aprilie, prin pâr. E. Lemenyi (370); *Borșa*, la 22—24 Aprilie, prin pâr. N. Hopârtean (193); *Jucul de jos*, la 4—5 Iunie, prin pâr. Gr. Strâmbu (165); *Ilva Mare Sat*, la 4—6 Iunie, prin pâr. S. Chișiu, (400); *Piatra*, la 5—6 Iunie, prin pâr. Șt. Bușila, mărturisiri numeroase; *Câmpeni*, la 5—7 Iunie, prin pâr. V. Bălibanu (270); *Beclean*, la 23—25 Iunie, prin pâr. S. Marga; numeroase mărturisiri și cuminecări. *Rebrișoara*, la 23—25 Iunie, prin pâr. C. Avram (400); *Șieuf*, la 23—25 Iunie, prin pâr. V. Bălibanu (556); *Feiurdeni*, la 23—25 Iunie, prin pâr. C. Chișiu (300); *Morlaca*, la 4—6 Aug. prin pâr. V. Bălibanu (280); mărturisiri și cuminecări; *Ticu*, la 13—15 August, prin pâr. C. Avram; numeroase mărturisiri și cuminecări; *Buciumi*, la 13—15 August, prin pâr. S. Chișiu (1018); *Rohia*, la 26—29 August, prin pâr. N. Nechita; numeroase mărturisiri și cuminecări; *Tioltur*, la 26—29 August, prin pâr. I. Pavel (201); *Mureșeni de câmpie*, la 26—29 August, prin pâr. I. Coste (201); *Fențea*, la 8—10 Sept., prin pâr. Aug. Chereșteșu (200); *Găureni*, la 8—10 Sept., prin pâr. Oct. Bulbac; numeroase mărturisiri și cuminecări; *Vad*, la 8—10 Sept., prin pâr. I. Marga (218); *Mănăstirea Cioasa Frumușelli*, P. Pant. Zagrai (524); *Băbuși*, la 14—16 Sept., prin pâr. V. Borgovan (150); *Coasta*, la 30 Sept. 1 Oct. prin pâr. I. Miclea și Iz. Deacu; numeroase mărturisiri și cuminecări; *Poșaga de jos*, la 25—27 Oct., prin pâr. G. Geaflea (102); *Hodșu*, la 28—30 Oct., prin pâr. C. Avram (350); *Batin*, la 18—21 Nov., prin pâr. V. Banciu și T. Herineanu (105); *Prodănești*, la 18—21 Nov., prin pâr. C. Avram (400); *Rustior*, la 8—10 Dec., prin pâr. S. Masca (180).

Orice comentariu e de prisos. Munca apostolică depusă în ogorul sufletelor, și roada bogată ce-a adus, grăiesc de sine. — Lăudat să fie Domnul pentru toate!

† **Teodor Mihali.** Marți, în 16 l. c. a trecut la cele veșnice, în vârsta frumoasă de 79 ani, neînfricatul luptător și marele român Teodor Mihali. Cu el dispăre încă unul din marii precursori și făuritori ai unirii.

Marea lui dragoste de neam l-a aruncat din tinerețe în sbuciumul luptelor politice. Dărzenia cu care s'a expus pentru cauza românească l-a adus doi ani de temniță, în procesul „memorandului“. Aceeași ținută demnă, de intransigență și bărbăție, l-a ridicat mai apoi, — ca deputat al cercului Ileanda-Mare, din 1905 până în 1918 — la marea cinste de președinte al clubului deputaților naționalităților din Ungaria. Iar la plinirea vremii, lui l-a revenit, în chip firesc, onoarea de vicepreședinte al marelui adunări întregitoare de neam, din Alba-Iulia.

România întregită a cinstit după cuviință vrednicile lui românești. În repetite rânduri a fost ales deputat, apoi președinte al comisiei de unificare, prefect de Someș, și, mai pe urmă, primar al municipiului Cluj. Bun, corect și harnic, și-a câștigat, fără greutate, în toate cercurile de activitate, dragostea și respectul tuturor.

Toată viața a fost fiu credincios al Bisericii noastre. Legat, vreme lungă, de patul

suferințelor, n'a avut clipe mai fericite decât vizitele pe care l-le-a făcut bunul său arhieru, Preasf. Iuliu al Clujului, la intervenția cărui însuși Sfântul Părinte dela Roma a trimis muribundului binecuvântarea apostolică, însemnându-i prin aceasta sbuciumul trecerii în veșnicie.

Înmormântarea marelui dispărut s'a făcut ieri, Vineri, în cadre mari, de funeralii naționale, pe care țara a ținut să l-le decreteze ca un ultim și binemeritat omagiu. Prohodul, pontificat de Preasfințitul Iuliu al Clujului, a adunat în jurul sicriului lui toată elita Ardealului și mulțimea mare a tuturor celor cari l-au cunoscut și iubit. Cuvântări impresionante au scos în lumină personalitatea impunătoare a defunctului și rolul însemnat pe care l-a avut în viața neamului. — Fie-i țărîna ușoară! (sp.)

Cu o dihonie mai puțin. Se iscase — din motive ce n'are rost să se mai ventileze — între Români din America. Și a bătut multșor, înghițând dolari și învălurând suflete. Acum însă vine știrea îmbucurătoare că l-s'a pus capăt. Și anume așa:

Cu învoială împrumutată s'a ținut licitație publică și s'a vândut atât ziarul românesc „America“ din Cleveland (Ohio), cât și tipografia, dimpreună cu toate mașinile sale, aparatele, aconturile etc. Toate acestea au trecut în posesia Uniunii și Ligii Societăților Române din America.

Prin transacția aceasta s'a încheiat un capitol furtunos din viața Românilor americani. Totodată a fost scăpat de distrugere sigură Institutul tipografic și vechiul ziar „America“, despre care organul vremelnic al Uniunii și al Ligii (nr. 25, din 22 Decembrie 1933) anunță că va reapărea cât mai curând. — Deie Domnul, ca de-acel încolo între frații noștri îndepărtați să nu mai fie decât pace și armonie!

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc de Blaj a numit pe pâr. *Simion Luca*, preot în deficiență, din Cheia, de protopop onorar, iar pe pâr. *Ioan Trușia* din Urisiul de Jos l'a trecut de administrator parohial la Șeica Mică.

— Veneratul Ordinariat al Clujului a numit pe pâr. *Emil Irini* din Olpret de admin. paroh. la Rebrișoara, iar pe pâr. *Cornel Popin*, venit din Rona Maramureșului, l'a rânduit de admin. parohial la Orman.

— Veneratul Ordinariat al Maramureșului a făcut următoarele numiri: pâr. *Savin Târnavan*, din Hurezul Mic al eparhiei Orădane la Coaș, de admin. parohial; nouhirotoniții *Dr. Dumitru Pop* la Viile Satu-Mare, iar *Dr. Carol Pop* la Gereuș. Amândoi în calitate de administratori parohiali.

Nou pelerinaj la Roma. Federala „Astru“ (Asociația Națională a Studenților Români Uniți), va organiza, în cadrele pelerinajului asociației internaționale „Pax Romana“, un pelerinaj la Roma în timpul Paștilor (aproximativ 26 Martie—7 Aprilie a. c.) din prilejul încheerii Anului Sfânt și a canonizării lui Don Bosco. Costul călătoriei dela frontieră până la frontieră e aproximativ 5500 lei. Pot participa membrii „Astru“-lui, familiile lor și foștii membri. Doritorii de a participa sunt rugați a se anunța la Biroul Federației „Astru“ în Cluj, str. N. Iorga 6—8, mai târziu până în 25 Ianuarie 1934.

„Societatea de mâine“ jubilează. Cunoscuta revistă dela Cluj, închinată în primul rând cercetării problemelor sociale, a implinit

zece ani de viață. Ținând seama de imensele greutăți pe care a trebuit să le înfrunte în vremuri atât de neprielnice cum sunt ale noastre, directorul ei, d. I. Clopoșel, trebuie felicitat sincer pentru izbânda netăgăduită pe care o înregistrează. Aceasta cu atât mai mult, că până astăzi revista este cea mai de seamă publicație românească de acest fel. Regretăm numai, că unii dintre colaboratori tot mai cochetează cu perimata evanghelie a lui Marx, fără să țină seamă de ajuns de incontestabila realitate sociologică, care este: fizionomia creștină a sufletului și culturii românești. Nici marea renaștere a spiritualismului din lumea toată nu găsește totdeauna, în paginile ei, justă înțelegere. În colo, repetăm, revista a reușit să grupeze în jurul său aproape toată frământarea de idei sociale dela noi, pentru care este un laborator de mare preț. De aceea nu putem decât să-i dorim viață lungă și spornică.

Divorțuri cu scandal. Sau mai bine scandal cu divorțurile. E vorba de Polonia, țară catolică, în care însă se găsesc și câteva episcopii ortodoxe. Acum, se află și între eredincioșii catolici de cei cari iubesc divorțul. Nu sunt însă preoți cari să-i desfacă. Ingeniozitatea lor și... sufletul milos al consistoriilor ortodoxe au găsit soluția: pentru 500 de zloți sf. Biserica pravoslavnică îi declară deslegați pe sburdalnicii soți plictisiți de viață comună. Numai consistorul din Varșovia a dat în 1933 1200 atari de deslegări, realizând astfel suma rotunjoară de 600.000 zloți. La fel vor fi făcut și celelalte episcopii. Răutăcioșii de catolici însă se dovedesc și acum haini și plini de ură. Nu s'au împotrivit procurorului republicii, care a deschis acțiune publică contra a 5 episcopi... miloși. După noul cod penal, ei au toate șansele să se aleagă cu câte 5—10 ani de închisoare. Știrea a publicat-o agenția »Radio-central« și noi o luăm din »Universul«.

Locals. Dumineca viitoare, a Vameșului și Fariseului, va predica încetredr ală păr. *Nicolas Popp*, dir. școlii normale de băieți.

Între Hitlerism și protestantism. La început cele vreo 30 biserici protestante păreau a se înțelege de minune cu național-socialismul. Ideea unei radicale »germanizări« a eredinței suridea ucenicilor lui Luther. Cu vremea însă prietenia a început a se strica. Marea unire și centralizare pe care a forțat-o noul regim, a dus la frământări, a căror sfârșit nu se poate prevedea. De curând cei 6000 pastori, grupați în asociația »Pfarernotbund«, a făcut un protest viguros contra consistoriului noii biserici protestante, refuzând categoric tendințele de identificare a evangheliei cu național-socialismul. Episcopul Müller, pus de guvern mai mare peste toate bisericile protestante unificate, n'a fost cruțat nici el de atacuri. Totuși nu a fost în stare să ia nici o măsură disciplinară. O mare sciziune în biserica protestantă germană pare inevitabilă.

Noul Dalai Lama. În 17 Decembrie a murit stăpânul absolut al milioanei de budhiști din inima Asiei. »A murit«, după felul nostru de a vorbi. După ferma credință a închinătorilor săi însă el este nemuritor: Budha însuși, care se reîncarnează mereu. De aceea șolegiul preoților din Lhasa n'are decât să caute, după anumite semne și arătări divine, între copii născuți în ziua morții, pe cel în care a luat Lama nouă viață. L-a și găsit. E fiul unui tâmplar din împrejurimile Lhassei. Dus numaidecât în palatul din Lhasa, va fi crescut acolo sub supravegherea preoților până când, la vârsta de 20 de ani, va lua în mână cârmuirea efectivă a Tibetului și Lhassei, a căror stăpân absolut și necontestat este.

Convorbiri telefonice cu taxă redusă. Societatea Anonimă Română de telefoane, agenția Blaj.

în dorința de a servi publicul orașului nostru cât mai bine și mai eficient, și-a prelungit orarul de lucru până la ora 9.30 seara, astfel că de aici înainte se vor putea efectua convorbiri și după ora 9, dela care oră taxa de convorbiri este redusă cu 40% față de taxa de peste zi. — Astfel, seara între 9 și 9.30, o convorbire între Blaj și Diciosânmărtin costă numai Lei 12 față de 20 Lei în timpul zilei; o convorbire cu Sighișoara costă numai 24 Lei față de 40 Lei peste zi, iar o convorbire cu Clujul costă numai 36 Lei față de 60 Lei taxa de peste zi.

Cărți & Reviste

ALMANAHUL REVISTEI „VIAȚA”, pe anul 1934 Săbăoani. 1933. Pagini: 96 Preț: 15 Lei.

Alcătuire simpatcă și folositoare. Are în vedere în primul rând pe Românii de rit latin, dar și pe uniți, pentru cari încă aduce notițe speciale la partea calendaristică. Pentru fiecare lună le dă o pagină întreagă, cu câte o poezioară drăguță și bine prinse cuvinte de învățătură creștinească. Partea literară bogată și variată, cu bucăți semnate de P. Demeter, Tălmăcel, Lucaciu, Gârleanu, Wiercinski și alții, și cuprinsătoare cronici: internă și externă. — Se recomandă de sine

GR. TEODOSSIU: Cîrpiț de păsărele. București. 1933. (Ed. Cartea Românească). Vol. I. Pagini: 121. Preț: Lei 40.

Carte de cântece și jocuri de copii, pentru familiile, grădini de copii și școlile primare. Acest prim volum (din șase) aduce 12 ilustrații în text și 87 piese muzicale ușoare, potrivite lumii căreia sunt menite. S'a avut în vedere cultivarea instinctului religios și social prin rugăciuni, colinde, cântece de stea, urări de Anul Nou, cântece de intrare și ieșire și cântece de serbări. Jocurile multe — fiecare cu versul și melodia lui, — ținesc și ele cultivarea instinctelor de conservare, adaptate de curiozitate, artistic și social, precum și deprinderea voinței iubitoare. Subscriem întru total aprecierea d. prof. univ. G. Antonescu: E o comoară sufletească, menită să încălzească anii copilăriei cu cele mai curate bucurii, dar în același timp să servească drept bază în educația fizică și psihică a copiilor mici. — În special se recomandă corpului didactic dela școlile primare. Dar o pot utiliza cu bun folos și toți ceilalți prieteni ai copiilor.

FLORIAN CRISTESCU: Povestea neamului. București. 1933. Partea II, ediția 2. Pagini: 205. Preț: Lei 60.

Povestiri din istoria neamului, prinse cu simț și artă, și redade curgător. Cetite seara — cum le-a plănit autorul — vor învia în lumină de legendă, icoanele strășnicilor voievozi de odinioară: Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Ion Vodă cel Cumplit, Mihai Viteazul, și a vremii lor. Nici că se poate o lectură mai potrivită pentru serile târzii de iarnă. — Șezătorile dela sate își au cartea lor de folositoare petrecere și românească întărire a conștiinței naționale.

EMIL DECIU: Justiția administrativă. Organizarea comitetului central și comitetelor regionale. — Cluj, Tipografia Națională, 1933. Pg. 286. Preț: Lei 170.

Legea administrativă din 1929 a avut norocoasă inspirație de a pune temelie unei justiții administrative, care să asigure triumful dreptății în vălmășagul vieții administrațiilor locale. Constituirea, atribuțiile, organizarea și funcționarea acestui aparat de justiție administrativă ni-l prezintă în această lucrare, limpede și sistematic, autorul, bun cunoscător în materie, ca unul care dintr-un început este consilier în comitetul local de revizuire din Cluj. — De mare importanță pentru toți ceice urmăresc viața administrativă este, în deosebi, capitolul 3 (pag. 45—271.) »Jurisprudența administrativă«, material bogat, din hotărârile și soluțiile principale date până în prezent de către »comitetele de revizuire«, privind aproape întreg câmpul codului administrativ. Un index alfabetic înlesnește utilizarea materialului de jurisprudență. — Și din punct de vedere al execuției tehnice, cartea este ireproșabilă.

IRĒNIKON. Apare la două luni. — Tom X. Nr. 5—6. Nov.—Des. 1933 — Prieuré d'Amay-sur-Meuse. Belgia. — Abonamentul 39.50 fr. fr.

Excelenta revistă a Benedictinilor din Amay-sur-Meuse este una din cele mai de seamă publicații în slujba unirii bisericilor răsăritene. Scrisă cu temeinicie, obiectivitate și spirit de largă înțelegere, ea se bucură de simpatii reale și în cercurile ortodoxe. — În acest număr ne interesează în deosebi »Cronica religioasă românească«, isclătită de D. M. Schwartz, care rezumă ultimul an de viață religioasă din România. Răsimat pe informație bogată, exactă și controlată, tabloul acesta rezumativ este fidel și obiectiv. Folositor nu numai pentru străini, ci instructiv și pentru noi.

Tipografia Săbăoani Teologică gr.-cat. Blaj

MARIA. Buletin pentru fete. Blaj. 1934. An. I. nr. 1. Apare lunar. Abonamentul: 12 Lei pe lunile Ianuarie—Iunie.

Din mila Domnului, hărnicia și conștiințiozitatea cateheților noștri dela școlile secundare, știm că avem deja bine încheiate congregații mariane, atât pentru băieți cât și pentru fete. Necesităților sufletești ale acestora din urmă vrea să le răspundă, în primul rând, buletinul păr. Gavril Pop. Ne bucurăm că s'a ajuns aici și avem întemeiate nădejdi că se va ajunge departe. Stăruința păr. redactor, dragostea și puterea lui de muncă, sigur, vor face, cu vremea, din acest buletin un sfetnic căutat, înțeles și ascultat în lumea tinerelor congregaționiste, și chiar și a celor mai în vârstă. — Doamne ajută!

Tuturor cunoscuților și prietenilor, instituțiilor și societăților, cari din prilejul trecerii din viață a neuitatului nostru

Dr. Ioan Coltor
canonic metropolitan

au luat parte la durerea noastră prin participarea la funerarii, prin telegrame și scrisori de condoleanțe, le exprimăm, — pe această cale —, cea mai sinceră mulțumire.

Blaj, Ianuarie 1934.

FAMILIA

Doamna Maria Moldovan, familiile Manu și Dădărlat, mulțumesc tuturor cunoscuților, prietenilor, instituțiilor și societăților, cari prin prezența lor, prin scris, sau telegrame, prin cununi și cununi neperitoare au luat parte la durerea ce au încercat prin pierderea preaiubitului lor soț și tată,

protopop **Simeon Moldovan**

Fondul școlii greco-catolice — Teluș

Concurs la stipendii

Cu terminul de 15 Februarie 1934 publică concurs la stipendii, din »Fondul școlii gr.-cat de băieți și stipendii din Teluș«. Mărima stipendiilor se va stabili în raport cu numărul concurenților.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt descendenții după tată din celea 26 familii grănițarești — înșirate în statutele Fondului — cari urmează ca elevi ordinari vre-o școală medie, civilă, gimnaziu, liceu, reală, comercială, profesională, normală, academie, ori universitate.

Cererile vor fi provăzute cu următoarele documente:

1. Certificat de botez, din care să se vadă că aplicantele este născut legitim, și-i de religie greco-catolică.

2. Certificat, original, ori copia legalizată de pe anul școlar 1933—34.

3. Adeverință dela școala ce frecventează în anul școlar 1933—34, arătând că e student ordinar, fără să fie repetent.

4. Schița genealogică, din care să se vadă descendența din una din cele 26 familii grănițarești.

Cererile intrate după terminul de 15 Februarie 1934 nu se vor lua în considerare.

Teluș la 2 Ianuarie 1934.

Petru Grăia
paroh-precipitate
(2—3)

Iacob Rașu I. Rașu
curator